

Makulatura / hekaýa

Category: Hekaýalar, Kitapcy

написано kitapcy | 21 января, 2025

Makulatura / hekaýa MAKULATURA

Garajanyň niýeti obadan gelip, awtobusdan düşüsi ýaly, öz hususy maşynyna shaý almak üçin göni jygyllyga gitmekdi. Ýöne ol duralganyň çat maňlaýyndaky giň meýdançada hatara duran dükanlary görüp, pälinden birbada el çekdi. »Gel-aý, aýlanyp goreyín-le, bazaryň gaçyp gidýän ýeri ýok» diýdi. Şol aýlanyp ýörşüne-de kitap satylýan dükanyň üstünden bardy. Rejelenip goýlan kitaplary ýekän-ýekän synlap başlady. Birdenem ho-ol aňyrky burçda aýratynja goýlan üýtgeşik, tapylgysyz kitaplara gözü düşdi. Maýl Rid, Jek London, Aleksandr Dýuma, Dostoýewskiý... Ol »Oh» diýdi-de tekjä tarap elini serdi.

□ Şol kitaplarynyz görüp bolmazmyka?

Şol kitaplaryň birine güýmenip oturan, maýa ýaly daýaw, gara gözli ak gelin asyl gymyldamadam. Ol oturan ýerinden gabaklaryny çalaja galdyrdy-da: »Sen näme asmandan düşdüñmi?» diýýän manyda sesini-üýünü çykarmış, kirpikleriniň ujuny Garaja gezedi. Jogap bermänen, ýene-de gabaklaryny aşak goýberdi. Özem edil öňküsi ýaly, elindäki kitaby bilen boluberdi. Garajanyňam özünü edil beýtdiresi gelmedi:

□ A gyz! □ Garajanyň uzyn göwresi dargylyp, ýaňky gelniň üstüne ýaý kimin egreldi. Titräp başlan ince barmaklary bilen tekjedäki kitaplary görkezdi. Sesem sandyrady: □ Görkeziň maňa şol kitaplary. Siz näme »Obadan gelen-ow şu» diýip adamy äsgermezçilik etjek bolýaňyzmy?! Ýa obalylar kitap okamaýandyr öýdýäňizmi? Gelniň kirpikleri ýene-de Garaja gezeldi. Owadanja ýazgyn gaşlar çtyldy:

0 kitaplar talon boýunça berilýär. Talon boýunça näme göreňokmy. Hon-ha ýazylgy dur-a.

□ Talon?

Ýene-de jogap bolmady.

□ 0 nähili talon? Nämäň talony?

Halys bolmajagyny bilen gelin elindäki kitaby siltenjiräp

ýapdy-da tasanyп ýerinden turdy. Ellerini tagta diräp possjak dodaklaryny çalaja gymyldatdy.

□ Kagyz ýygnap alynýan talon? Düşündiňizmi? Makulatura!

□ Äh-ä! □ Garaj süýem barmagy bilen eñegini dyrmalady. Bu geline nähak gatyrganandygyna ökünmekden ötri sesi önküsinden has pes çykdy: □ Her kitap üçin näceräk kagyz ýygnamaly bolarkan aýt? Munça bolanyna görä, gelin onam aýtdy. Şondan soň bu kitaplary alyp bilmejekdigine Garajanyň doly gözü ýetdi. Wagt geçirirmän göni jygyllyga dönmek üçin beýlesine dönüp gaýdyberjek boldam welin, dükana eli talonly biri gelip girdi-de, Garajanyň el ýetirip bilmän emenip duran kitaplaryndan birnäçesini arkaýyn aldy ötägitdi. Artykmaç gepem bolmady, gürrüňem. Garaja hasyr-husur ýaňky kitap alanyň yzyndan ýetdi-de alkymyna dykyldy:

□ Yaşuly, nähili kagyz tabşyrmaly şuň üçin?

□ Kagyz kagyzdyr-da. Nähilisi bormy onnam bir!

□ Neme... Men neme diýjek bolýan. Juda köne zyňnsy kagyz gerekmi, ýa täzerägem bolsa bolýamy?

□ Tapawudy ýok.

□ Gazetem bolýarmy?

□ Bolýa.

□ Kitap nädýä? Täze kitap?

Garajanyň gürründeşi: »Bir bela sataşdym öýdýän» diýýän ýaly, ýüzüni ynjyly çytyp töweregine garanjaklady. Yzyndanam geçirimlilik üçin zoraýakdan ýylgyrdy:

□ On asyny, bar-da özlerinden soraýsana. Biz-ä entek täze kitap tabşyryp göremzok.

Şeýle diýip, ýaşuly ýoluna ugrady. Onuň bilen egnini deňläp barşyna Garaja ondan kagyz tabşyrylýan nokatlaryňam birnäçesiniň salgysyny aldy. Eglenmän şol salgy alan ýerlerine tarap eñdi. Baryp, olardanam täze kitaby tabşyryp bolýanyny, bolmaýanyny sorady. Ýarym sagat ýaly wagt geçip-geçmäňkä-de Garaja der bolup ýaňky dükana gaýdyp geldi. Şol elýetmez kitaplaryň sag we sol taraplaryndaky bölmelerde telim ýyl bări alynman čaň basyp, baslygyp ýatan kitaplara barmagyny çommaltdy:

□ Şolaryň birini görkezseňizlän maňa. □ Ol kitaby eli bilen saldarlap görüdö. Içini hümletdi □ Hm-m... Maňa sundan bir elli

sanysyny beriň! Satyjy oňa oýun edýändir öýtdi. Emma bu ýigidiň durşuna alada öwrülen ýüzi asyl oýun edýäne meñzänok. Gaýtam satygçyny birsyhly gyssap, alarladyp barýar. Boluň ýeňñe boluň! Men bu gün yzyma-da gaýtmaly. Entek ýene-de telim (gezek) gatnamaly boljak. Wah maşyn bolan bolsa bolaýjak ekeni. Oňňam şu wagt döwlüp durşuny diýsene. Haý içigar-a! Ýeňñe o-ol ýukajyk kitapdanam ýüz sanysyny ber! Gaty kän ýatdy şol sizde. Aşakylaryň-da hemmesini beräý! Şolar-a men öýlenmäkämem bardy şu dükanda.

Satyjy nätjegini bilmän aljyrady. Ýone bermezlige onuň haky ýokdy. Kitab-a harytdy, bu duranam alyjydy. Beräýmeli. Başga alajy ýok. Satyjy üçin harydy geçse, oňa başga näme gerek! Garawul däl-ä ol. Satyjy! Garaja düňküldäp gitdi-de, köceden taksi tutdy. Alan kitaplarynyň hemmesini şoňa ýükledi. Entegräkdenem gaýdyp geldi. Elindäki talony hälki owadan gelniň öñünde gütledip goýdy. »Graf Monte Kristo!» Bahajygynam töläp kitaby ymykly eline alonsoň »Nätdim?» diýýän terzde gaýşarylyp gelne seretdi. Gelin ýylgyrady. »Ýylgyraýarsyň» diýip Garaja-da içini güldürdi. Öz bolup ýörüşünden öz göwni hoş boldy. »Tapdyň bu taýda... Häý...» Ol ýene-de ýaňky ilki kitap satyn alan bölümme bardy. Birgiden kitap aldy. Onsoň beýleki bölmülerdenem alyşdyrady. Mazaly ýükünü tutansoň, gitdi-de, olary tabşyryp ýerine ýene-de talon alyp geldi. »Jek Londony bări alyň» diýip herreldi. Başda satuwa kelleleleri gyzan satygçylar soňabaka näteklerini bilmän, dükanyň müdürüni çagyrdylar. »Bir-ä şeýdip ýör welin, biziň şeýdişimiz dogrumyka?» diýdiler.

Direktoram näme diýjegini bilmän o ýan, bu ýan jaň edip başlady. Oňa çenlem Garaja bu dükany eňnere edip başga bir kitap dükannyaň gapysyndan baryp girdi. Ondanam ýükünü tutdyda goni makulatura tabşyrylýan ýere eňdi. Makulaturaçy garry aýalam munuň heniz gatam açylmadyk kitaplary daşap ýörüşüne nätjegini bilmän iňirdäp ugrady welin, bu-da başga bir kagyz kabul edilýän ýere ötägitdi. Şeýdip ol dükanlar ýapylýança öýden getirenje pullarynyň baryny sowup gutardy.

Ullakan toruny »dünýä edebiýatyndan» dolduryp, aşamlaryna iň soňky awtobus bilen oba gaýtdy. Ýol boýy hem öýlerine baransoň

aýalyna näme jogap berjegi hakynda oýlandy. Çünkü ol şu günki öýden alyp gaýdan pullaryna bazardan shaý almalydy we köneje maşynyny bejerdip indiki juma günü aýalyny atasy öýlerine äkitmelidi. Toýa çagyrypdylar.

Juma HUDAÝGULY

Elektron görünüşe geçiren: Afrasyýap Turanly Hekaýalar